

økonomiske Stilling op til Overvejelse. Jeg synes, at den Minister, som maatte føle sig særlig kaldet til at interessere sig for Husmændene, maatte kunne finde baade Plads og Arbejde for et saadant Nævn, hvis Medlemmer naturligvis i vidt Omfang maatte udtages af Husmændenes egen Midte, thi som bekendt ved den bedst, hvor Skoen trykker, som har den paa.

Jeg erkender, at der er store Vanskeligheder forbundet dermed. Jeg vil her gerne pege paa, at for at komme nogenlunde til Klarhed over, hvad man kunde tænke sig skulde gøres i dette Tilfælde, vilde det være af Betydning, om man prøvede at faa fuldt Rede paa, hvor stort et Plus eller Minus Husmandsklassen har haft af Forholdene i Krigsaarene. Jeg ved, at dette er vanskeligt, men Vanskeligheder maa overvindes — man siger jo, at de er til for at overvindes. Der er ydet Millionstilskud baade til det ene og det andet i Landbruget. At det har været nødvendigt af Hensyn til Ernæringsforholdene, ved vi alle, men paa hvilken Maade Tilskuddene er fordelte, og hvor megen Nytte de forskellige Befolkningsklasser har haft af dem, derom ved vi saare lidet. Ja, er man ikke Medlem af Finansudvalget, og har man ikke en ganske specielt stærk Erindrings-evne og Lyst til at beskæftige sig netop med dette Spørgsmaal, har man egentlig ingen Rede paa det. Jeg spørger dristigt, hvor mange af Tingets Medlemmer der har fuldt Rede paa, hvor mange halve eller hele eller dobbelte Snese Millioner Kroner der er ydet i Tilskud baade til det ene og det andet, hvem de er kommet til gode, og hvordan de er anvendte. Jeg for min Del kender meget lidt til det, og med al den Respekt, jeg har for den højtærede Finansministers Evne til finansielle Beregninger, er jeg ikke sikker paa, at det nytter at spørge den højtærede Finansminister, om han nogenlunde kan beregne Virkningen af de utalte Millioner, der er gaaet igennem hans Hænder ud til de forskellige Erhverv.

Men jeg synes altsaa, at for at kunne hjælpe Husmændene maatte man ogsaa tage det Spørgsmaal op til Undersøgelse, hvor stort et Plus eller Minus Husmandsklassen har haft i Bedriften under Krigsforholdene, hvorledes Forholdene i det hele taget har artet sig for dem, for at man derefter kan prøve paa at finde en Maade, hvorpaa de kan hjælpes. Jeg er nemlig ganske sikker paa, at det overvejende, langt det overvejende Flertal af dette Tings Medlemmer er ganske enigt

med mig i, at de maa hjælpes. Hvilken Synd vilde det ikke være, og med hvilken Sorg vilde vi ikke modtage det Budskab om kortere eller længere Tid, at den prægtige Husmandsstand, som vi har været saa stolte af, nu ikke mere var en Husmandsstand, men var sunket ned til at blive en Daglejerklasse, at deres Huse var kommet til Tvangsauktion og blevet solgt for næsten ingen Verdens Ting, og til Trods derfor var de, som havde købt Husene, neppe i Stand til at leve af dem! Et saadant Budskab vilde blive modtaget med den største Bekymring af alle, og vi vilde maaske, hvis vi i genting havde gjort derimod, inden det skete, sige til os selv, at det var noget sent at kaste Brønden til, naar Barnet var druknet. Det er maaske for meget at sige, at vort Lands Fremtid beror paa vor Husmandsstand, og det vil jeg heller ikke have sagt, men den beror efter min Opfattelse i høj Grad, i meget høj Grad paa vor Husmandsklasse. Om den saa lille Nation, som vi er, i Fremtiden skal kunne holdes samlet, vil bero paa, at der skabes saa mange Hjem, at vi kan være her i Landet. Vi har ikke Raad til at sende et videre stort Antal af vore voksne Mænd og Kvinder bort over Havet for at søge deres Erhverv, naar Krigen er forbi. Men det er jo slet ikke sikkert, selv om man haaber det, at Industri, Haandværk og Handel efter Krigen vil blomstre saaledes her eller andetsteds — i alt Fald ikke i den første Aarrække efter Krigen —, at der vil være Beskæftigelse for alle. Hvorledes kommer det saa til at gaa med Husmandsklassen? De unge Haandværkere og Handelsmænd vil rejse ud — det regner vi med, og for nogles Vedkommende haaber vi derpaa, fordi de maa ud at lære noget og komme tilbage med de Erfaringer, de har høstet ude i det fremmede —, men hvad gør vi ved alle Husmændene? Dem kan man sandt for Dyden ikke sende bort, og vi har ogsaa Brug for dem, vi har Brug for de smaa Hjem, og vi har navnlig haardt Brug for, at de Husmandshjem, vi nu har, bevares Krisen over og ikke gaar under. Naturligvis kan det ikke undgaas, at Husmændene kommer til at lide og bære Byrder i disse Tider paa samme Maade som alle andre Smaakaarsfolk — det er denne Klasse for Resten saa vant til uden at ytre særlig stor Utilfredshed. Men Hjælp maa de have, og jeg henstiller til Ministeriet at have Opmærksomheden henvendt herpaa. Jeg slutter med at sige, at jeg har den Tro,